

Sprawozdanie ze spotkania on-line w dniu 21 listopada 2025

Czas trwania spotkania: 15:00-17:00

1. Część wprowadzająca oraz omówienie wyroku TSUE

dotyczącego Dyrektywy o europejskiej adekwatnej płacy minimalnej (15:00–15:15)

Spotkanie otworzyła Barbara Surdykowska (NSZZ „Solidarność”), witając uczestników i przedstawiając bieżące działania realizowane w ramach projektu „Rozwój zdolności dla aktywnego udziału w procesie monitorowania i stanowienia prawa”. W części wprowadzającej omówiła także główne założenia oraz najważniejsze wnioski wynikające z wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z 11 listopada 2025 r. dotyczącego Dyrektywy o europejskiej adekwatnej płacy minimalnej. Podkreślono znaczenie orzeczenia dla kształtowania krajowych rozwiązań w obszarze płacy minimalnej i rokowań zbiorowych oraz konieczność uważnego monitorowania implementacji dyrektywy z perspektywy NSZZ „Solidarność”.

TSUE rozpoznawał skargę Danii na dyrektywę 2022/2041, w której zarzucono m.in. przekroczenie kompetencji Unii w obszarze wynagrodzeń i naruszenie autonomii partnerów społecznych. Trybunał nie zgodził się z tym stanowiskiem w całości: potwierdził, że zasadniczym celem dyrektywy jest poprawa warunków pracy poprzez ramowe uregulowanie procedur ustalania płac minimalnych oraz wzmocnienie rokowań zbiorowych, a nie bezpośrednie kształtowanie poziomu wynagrodzeń w poszczególnych państwach. Jednocześnie TSUE zawęził rozumienie wyłączenia kompetencji UE w sprawach „płacy” i „prawa zrzeszania się” tylko do sytuacji, w których prawo unijne w sposób bezpośredni ingerowałoby w poziom płac lub w same mechanizmy zrzeszania się pracowników i pracodawców.

Na tej podstawie TSUE tylko częściowo uwzględnił skargę Danii: uchylił art. 5 ust. 2 dyrektywy oraz fragmenty art. 5 ust. 1 i 5 ust. 3, które w praktyce zbyt szczegółowo wiązały państwa członkowskie przy doborze kryteriów ustalania i aktualizacji ustawowych płac minimalnych (w szczególności w zakresie obowiązkowego katalogu elementów i zakazu obniżania płacy minimalnej przy automatycznej indeksacji). Pozostała część dyrektywy w tym obowiązek promowania rokowań zbiorowych oraz przygotowania krajowych planów

działania w państwach z niskim zasięgiem układów zbiorowych została w pełni utrzymana w mocy. W uzasadnieniu wyroku Trybunał podkreślił, że takie rozwiązanie równocześnie chroni krajową autonomię w kształtowaniu płac oraz zachowuje dyrektywę jako ważny instrument wzmacniania adekwatności płac minimalnych i rokowań zbiorowych w całej UE.

2. Prezentacja opinii wycinkowej dr Mateusza Gajdy (UW)

„Przemoc w pracy – wyzwanie dla regulacji w u.z.p. ku ratyfikacji Konwencji 190 MOP” oraz dyskusja (15:15–16:00)

Dr Mateusz Gajda (Uniwersytet Warszawski) przedstawił opinię wycinkową poświęconą problematyce przemocy i molestowania w pracy w kontekście potencjalnej ratyfikacji Konwencji nr 190 MOP oraz możliwości ujęcia tych kwestii w układach zbiorowych pracy. W swoim wystąpieniu wskazał m.in. na:

- skalę zjawiska przemocy i nękania w środowisku pracy oraz jego konsekwencje dla zdrowia pracowników i jakości stosunków pracy,
- luki w obecnych regulacjach prawnych oraz praktyce rokowań zbiorowych, w szczególności brak kompleksowych postanowień dotyczących prewencji, procedur zgłaszania skarg i ochrony ofiar,
- potrzebę wykorzystania standardów Konwencji 190 MOP jako punktu odniesienia dla klauzul zawieranych w u.z.p., w tym w obszarze polityki antymobbingowej, szkoleń, monitorowania i sankcji.

W dyskusji podkreślano przede wszystkim praktyczne trudności związane z ujawnianiem przypadków przemocy i molestowania w miejscu pracy oraz obawy pracowników przed zgłaszaniem naruszeń. Zwracano uwagę na znaczenie jasnych, zrozumiałych procedur oraz budowania zaufania do struktur związkowych jako podmiotu, który może zapewnić wsparcie ofiarom. Uczestnicy wskazywali także na potrzebę szkoleń dla działaczy związkowych i społecznych inspektorów pracy w zakresie rozpoznawania przemocy oraz prowadzenia postępowań wyjaśniających, a także na konieczność wypracowania wzorcowych zapisów do wykorzystania w rokowaniach nad układami zbiorowymi.

3. Prezentacja opinii wycinkowej dr Karola Muszyńskiego (UW)

„Algorytmy we współczesnych miejscach pracy” oraz dyskusja (16:00–16:45)

Dr Karol Muszyński (Uniwersytet Warszawski) przedstawił opinię wycinkową dotyczącą roli algorytmów we współczesnych miejscach pracy, ze szczególnym uwzględnieniem zarządzania pracą za pomocą systemów cyfrowych. W prezentacji omówiono m.in.:

- sposoby wykorzystywania algorytmów do planowania czasu pracy, oceny wydajności i kontroli pracowników,
- ryzyka związane z brakiem przejrzystości działania systemów algorytmicznych, w tym trudności w kwestionowaniu decyzji podejmowanych automatycznie,
- wyzwania dla związków zawodowych w zakresie negocjowania postanowień dotyczących ochrony prywatności, dostępu do danych oraz prawa do informacji o kryteriach, według których podejmowane są decyzje dotyczące pracowników.

W trakcie dyskusji uczestnicy przywoływali doświadczenia z różnych branż, w których rośnie znaczenie narzędzi algorytmicznych, wskazując zarówno na problemy (nadmierna kontrola, presja na wydajność), jak i na potencjał wykorzystania danych do poprawy warunków pracy. Zwracano uwagę na konieczność budowania kompetencji cyfrowych po stronie struktur związkowych oraz wypracowania propozycji zapisów układowych i regulaminowych dotyczących przejrzystości algorytmów, konsultowania nowych systemów z organizacjami związkowymi i ochrony przed dyskryminacją algorytmiczną.

4. Krajowy plan działań ustalenie terminu spotkania (16:45–17:00)

W końcowej części spotkania Barbara Surdykowska (NSZZ „Solidarność”) odniosła się do kwestii krajowego planu działań związanego z wdrażaniem rozwiązań w obszarze rokowań zbiorowych i adekwatnej płacy minimalnej. Podkreślono potrzebę odrębnego, pogłębionego spotkania poświęconego wyłącznie tej tematyce, z udziałem przedstawicieli różnych struktur związkowych. Uzgodniono, że propozycja terminu kolejnego spotkania zostanie przekazana uczestnikom drogą mailową po dokonaniu niezbędnych konsultacji wewnętrznych, tak aby umożliwić możliwie szeroki udział zainteresowanych.